

Yttrande över Vattendelegationens beslut om åtgärdsprogram för Västerhavets vattendistrikt den 1 december 2021

Av MB 5 kap 9 § och vattenförvaltningsförordningens 6 kap. 1 § framgår att vattendelegationen ska fatta beslut om ett åtgärdsprogram som innehåller uppgifter om de åtgärder som behöver vidtas för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas.

För att delegationens ledamöter ska kunna fatta ett sådant beslut ser jag behov av att det av åtgärdsprogrammet bland annat framgår

1. i vilken mån miljö kvalitetsnormerna är eller riskerar att bli överskridna,
2. åtgärdsbehovet, d.v.s. gapet mellan statusen i vattenförekomsten och den status som ska nås (också kallat beting),
3. vad tidigare beslutade åtgärder beräknas få för resultat i relation till detta gap,
4. varför det eventuellt finns åtgärder som beslutats om tidigare men som inte genomförts och konsekvenserna av och orsakerna till detta,
5. vilka åtgärder som kan medverka till att normerna följs inom föreskriven tid och beräknad eller uppskattad effekt av dessa åtgärder,
6. och för att kunna prioritera mellan möjliga åtgärder, kostnaderna och nyttan av dessa åtgärder.

Det åtgärdsprogram som idag beslutats innehåller endast till del en beskrivning av ovanstående. Det finns uppgifter om hur många vattenförekomster som påverkas i sådan utsträckning att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte följs eller riskerar att inte följas. För åtgärder som syftar till att hantera övergödning finns även uppgifter om den totala mängd belastningsminskning av kväve och fosfor som beräknas behövas för att miljö kvalitetsnormen ska nås. För annan påverkan, såsom miljögifter (prioriterade och särskilda förorenande ämnen) och fysisk påverkan saknas denna typ av beskrivning av hur stor belastningsminskning som behövs för att normerna ska kunna följas. Avseende miljögifter anges att det inte finns kunskap om påverkanskällorna och att åtgärdsbehovet är underskattat (sid. 17). Beskrivningen av vilken effekt olika åtgärder beräknas få var för sig eller sammantaget är inte tydligt beskrivet utan istället hänvisas till de åtgärdsförslag som finns i VISS.

Jag är väl medveten om att den svenska förvaltningsmodellen begränsar möjligheterna att besluta om detaljerade fysiska åtgärder i ett åtgärdsprogram, då detta kan uppfattas som direkt styrande av en enskild verksamhetsutövare, vilket är grundlagsstridigt. Likaså att det inte är möjligt att genom åtgärdsprogrammet ställa rättsliga krav på en annan myndighet att vidta preciserade åtgärder med visst angivet resultat. Eftersom dessa förhållanden är väl kända kan vi förutsätta att detta är den ordning som lagstiftarna önskat. För oss som på regeringens uppdrag ska besluta om ett åtgärdsprogram, utgör situationen dock ett dilemma eftersom programmet ska innehålla de åtgärder som behöver vidtas för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas, vilket är omöjligt att utläsa av programmet.

Inför beslutet om åtgärdsprogram har jag därför idag begärt att det i åtgärdsprogrammet uttryckligen anges att åtgärdena i programmet sammantaget bedöms medföra att de miljö kvalitetsnormer som gäller för vattenförekomsterna i Västerhavets vattendistrikt kommer att följas inom föreskriven tid samt bidra till att någon ytterligare försämring av vattenstaten inte uppkommer.

Göteborg 2021-12-01

Lena Gipperth